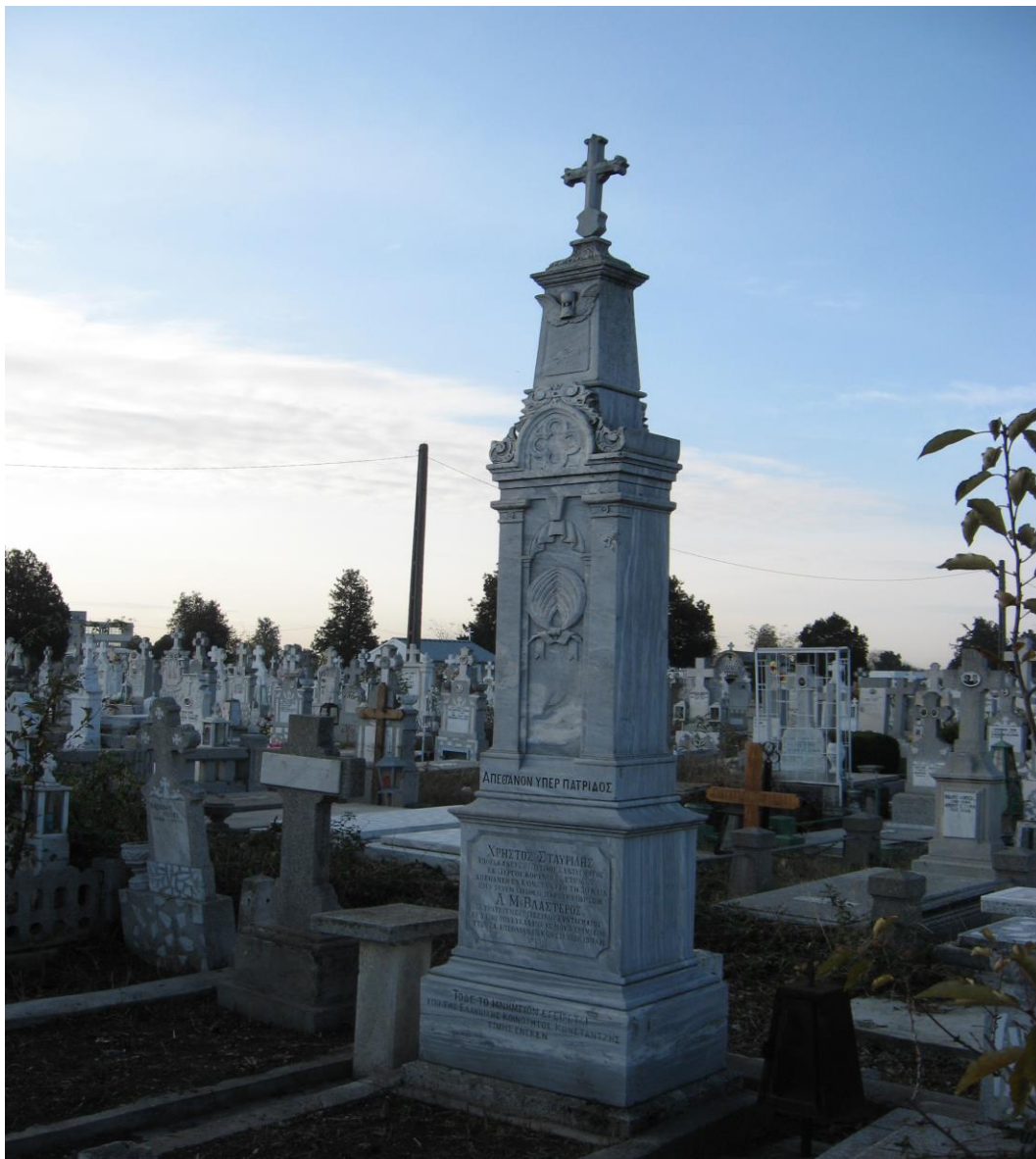

Monumente Grecesti din Constanta

Monumentul Eroilor Eleni morti in Primul Razboi Mondial

[Monumentul se afla in Cimitirul Central din Constanta.](#)

Urmand traseul: aleea principala, la a 3-a alee, la stanga, randul 12 la dreapta, mormintul 14 si urmatoarele coordonate: N44 10.550 E28 37.677

ΑΠΕΘΑΝΟΝ ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΩΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΗΡΙΑΝ
ΕΤΕΡΩΝ ΕΚΑΤΟΝΤΩΝ ΕΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΗΡΙΑΝ
Α Μ. ΒΑΛΑΤΣΟΥ
ΕΤΕΡΩΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΩΝ ΕΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ
ΕΤΕΡΩΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΩΝ ΕΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ
ΕΤΕΡΩΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΩΝ ΕΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ

ΤΟΜΕ ΤΩ ΜΑΡΤΙΩ 1890
ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΣΘΙΑΝΗ ΚΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΣΘΙΑΝΗ
ΤΩΝ ΕΣΘΙΑΝΗ

ΑΠΕΘΑΝΟΝ ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
ΥΠΟΔΕΚΑΝΕΥΣ 7⁸ ΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΕΚ ΠΥΡΓΟΥ ΚΟΡΥΝΘΙΑΣ ΕΤΩΝ 30
ΑΠΕΘΑΝΕΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΖΗ ΤΗ 30 ΜΑΙ 18
1919 ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΘΕΙΣ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΗΣΣΟΝ

Α Μ ΒΛΑΣΤΕΡΟΣ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ 7⁸ ΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΕΚ ΝΑΞΟΥ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΧΩΡΙΟΥ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ
ΕΤΩΝ 24 ΑΠΕΘΑΝΕΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΖΗ 19 ΜΑΙ 18
1919

ΤΟΔΕ ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΕΓΕΙΡΕΤΑΙ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΖΗΣ
ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

BISERICA ELENA “METAMORFOSIS” DIN CONSTANTA

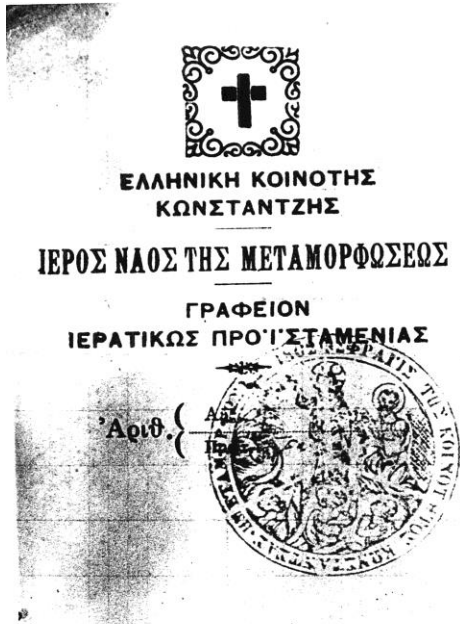
Biserica Elena “Metamorfosis” -sfarsit de secol XIX

Dupa marturiile varstniclor, inca din 1862 exista o Biserica din lemn, pe locul unde se afla astazi Scoala Greaca (vis a vis de actuala Biserica). Biserica de lemn a fost construita prin Donatia familiei Ikonomou care locuia in Tergesti. La constructia Bisericii de lemn a contribuit deosebit de mult Arhimandritul Fillipos Tzoulatis din Kefalonia ajutat si de Directorul Societatii Engleze a Cailor Ferate, Baker. Prima liturghie s-a oficiat in ziua de Vinerea Mare a anului 1862.

Acelasi Arhimandrit a condus si actiunea de infiintare a prezentei biserici. In Octombrie 1863, se face colecta, cheta cu scrisoare constitutiva: "Pentru ca fara vreo convocare, sau o invitatie pentru donatii din partea conationalilor nostri, fara aceasta contributie a conationalilor nostri n-am fi putut sa reusim scopul sfant de a pregati construirea bisericii si sa se hotarasca extinderea ei pentru scopul acesta, in perioada cand era Sfintia Sa Arhimandritul Domnul F.Tzoulati. Il prezentam pe acesta pentru munca depusa, deasemenea il prezentam pentru patriotismul de care a dat dovada si in acelasi timp ii prezentam pe conationalii nostri, din care faceam parte si eu, pentru donatiile date si recunostinta si increderea in donatiile lui (20 Octombrie 1863)"
Semneaza:D.Benderlis, M.Pantoleon Skylitzis, M.I.Negropontis, A.L.Goudis, A.D.Sotiropoulos si I.Hatzopoulos ca secretar.

În martie 1866 se formează o Epitropie formată din 8 membri (patru din partea Arhimandritului și patru din partea Comunității) care inițiază strângerea fondurilor pentru construirea unei noi biserici grecești în Constanța.

Există deja și stampila Comunității confirmând existența Bisericii de lemn.

STAMPILA COMUNITATII

Se trimite o scrisoare de multumire către Gheorghiu Zarafin și K. Teleson, din Constantinopol „pentru străduințele acestora și prin intermediul Patriarhului Ecumenic de la Constantinopol, pentru reușita scopului de a obține terenul ca donație din Partea Înaltei Curți către Comunitate.

La Comunitate se păstrează Originalul Firmanului Împărațesc prin care Sultanul ABDUL AZIZ atribuie un teren pentru construirea unei Biserici, a unei Școli și a unui Spital.

O traducere mai veche a aceluși Firman:

SULTAN ABDUL AZIZ –HAN BIN MAHMUT HAN

„Prea cinstite, prea mărite și prea vestitule Guvernator a Rumeliei, Cavalier și posesor al ordinului „Medgidie” clasa III -a RASID PASA, Prefect al Tulcei, și viteazule, iubite și vestitule Subprefect al Plășii Constanța, funcționar de clasa IV-a RUSTI și Jurisconsulte și renumite Cadiule (Naib) și Muftiule și deopotrivă cinstiți membri ai Sfatului orașului Constanța cărora de Dumnezeu să sporească mereu considerațiunea.

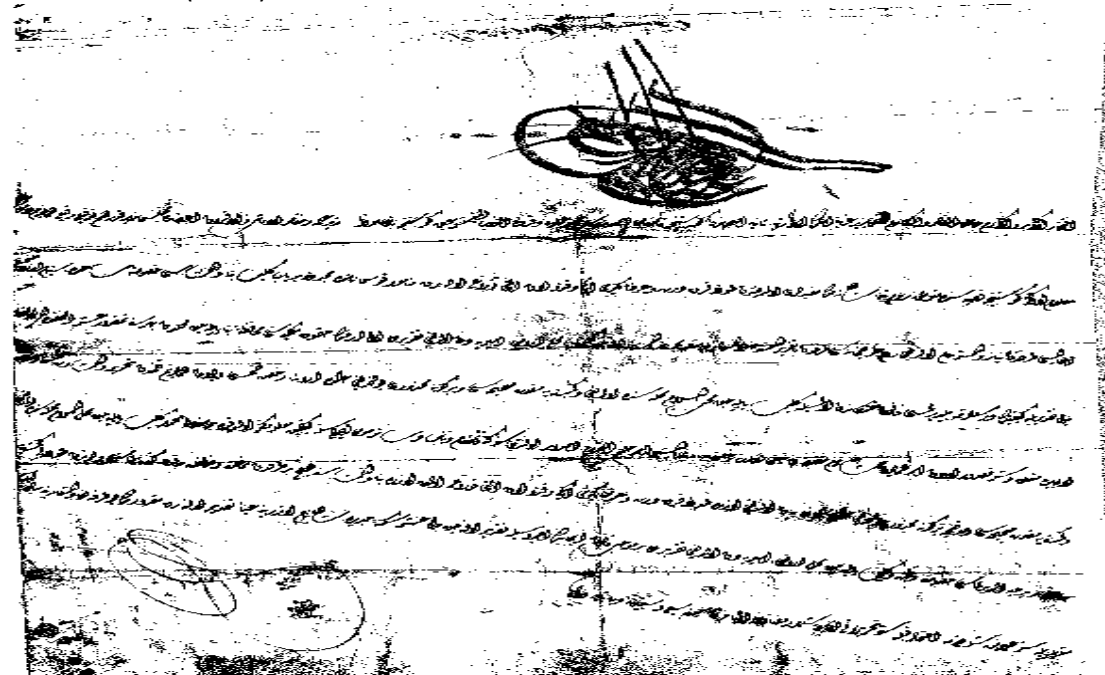
De îndată ce va sosi acest al meu Decret Imperial să luați cunoștința că în apropierea locului de rugăciuni pe care îl au deja în posesiunea lor grecii (Hellenii) locuitorii supușii Împărăției mele, ca să clădească biserică, spital și școală,

există un teren - loc viran - aparținând statului, compus din 3380 coți (arsini) pe care sus numiții mi l'au cerut prin a lor suplică rogatorie, care mi-a fost transmisă printr'o adresa din partea Delegatului al Patriarhului lor ecumenic, spre a li se face danie terenul mai sus pomenit.

Chestiunea fiind dar cercetată la fața locului și luând în considerare răspunsul ce mi-a fost dat prin proces-verbal că susarătata biserică și atenansele sale, se află la un loc, care nu aduc nici un prejudiciu nimănu, - precum deasemenea și terenul aflător adiacent alături de ea pe care prin suplica lor, cer să li se facă danie și care și acesta se află pe un loc, care nu aduce nimănu nici un prejudiciu.

Și întrucât este dovedit că acest teren aparține cu desăvârșire Statului și nu este în posesiunea nimănu, a fost cerut dela Sfatul meu Impărătesc să li se facă danie acest teren ca unul ce li este absolut necesar ca să fie clădite pe el Biserica, Spital și Școală. ~ Drept care dat-am cuvenită grație sau har și consimțământul meu prin Înalt Decret. - Voi, Prefect, subprefect, Naid, Muftii și ceilalți, precum mai sus s'a pomenit, după, ce veți ceda terenul mai sus arătat pentru a se clădi pe el Biserica, Spitalul și Școala, nimeni să nu aducă nici o piedică sau vreo opreliste, pe deasupra să fiteți cu bagare de seamă să nu îngaduiți nimănu să ceară sau să primească nici un un argint, un piastru sau vreo para.

Pe lângă acestea să le acordați toată cuvenită ocrotire și sprijinul. Astfel să luați aminte, să respectați cu sfîntenie a mea iscalitura. Eliberat în Constantinopol în luna Rabiul Evel a anului 1280 (1863).”

COPIE A FIRMANULUI SULTANULUI ABDUL AZIZ

Ședința de constituire a fost condusă de mitropolitul Dionisios al Dristei.

Tabelul contribuțiilor este impresionant, căci, așa cum constată Stavros Manesis: „putem spune că biserica a fost ridicată prin contribuția tuturor grecilor din Europa”. Într-adevăr, sumele primite de epitropie erau date de grecii din Constanța (117, 77

franci) București (168, 64); Galați (152, 87); Brăila (103, 10); Ismail, Sulina, Tulcea, Giurgiu, Constantinopol (51, 20); Londra (355, 55); Manchester (119, 51); Liverpool, Marsilia (103, 4); Paris, Livorno, Roma, Neapole,, Trieste, Veneția, Messina, Corfu, Kefalonia, Siros, Atena etc.

Biserica greca a fost construita între anii 1863-1865 după planurile arhitectului grec Ioan Teoharidis. Este realizată cu marmura adusă din Grecia.

Biserica greacă din Constanța este prima biserică din oraș. Biserica catolică a fost înființată în 1872, cea armeană, în 1880, abia în 1895 se inaugurează prima biserică românească, iar în 1907, cea bulgară. Până la fondarea diferitelor dogme bisericești toți creștinii orașului se duceau la biserica greacă. După anexarea Dobrogei (1878) la Biserica greacă s-a celebrat slujba solemnă, Tedeumul, a eliberării și cinstirii victoriilor ostașilor romani, în luptele pentru cucerirea Independenței Naționale la care a participat și regele Carol I, împreună cu succesorul tronului Imperiului Rus. Până în 1900 acolo s-au celebrat toate slujbele oficiale cu ocazia anumitor evenimente solemne ale orașului.

Din punct de vedere arhitectonic stilul bisericii este simplu. Construită din piatră, biserica nu are turlă și este acoperită cu olane.

Extern, dacă se exceptează șirul lung al treptelor platformei și deasupra peretele din față al crucii, seamănă cu casele mai voluminoase, cu pereții înalți de formă dreptunghiulară.

Basilica are o navă centrală, semicirculară și două nave laterale drepte. Înspre dreapta intrării există un grilaj de lemn al clopotniței. În față, biserica are trei intrări, cea din mijloc este mai înaltă și are în partea de sus a acesteia două prezantări identice a Metamorfoseos (Schimbarea la Față) pe închiderea în zidul din față, în mijloc se află o fereastră ovală, despărțită de exterior printr-un grilaj perforat. Sus, deasupra ușilor laterale există ferestre, dreptunghiulare, aproape duble ca înălțime față de cea centrală acoperite de grilaje. Biserica este o basilică triclică.

În interior, sus, Pronaosul și părțile laterale din interiorul bisericii prezintă locurile rezervate femeilor în formă de U. Frescele și iconografia se datorează Pictorilor de Icoane, pictura a fost executată de un însemnat pictor aghiograf de la muntele Athos. „Frescele și icoanele au fost pictate de pictori destinați prin har acestei îndeletniciri”, după cum scrie în memoriile sale dl. Sarafidis. Privind dimensiunile bisericii Indicațiile Firmanului sunt precise 44 arșini adâncime, 28 arșini lățime și 16 arșini înălțime. Întrucât era prevăzut în mod expres ca bisericile creștine din Imperiul Otoman să nu fie mai înalte decât geamiile aflate în apropiere, biserica nu are turlă.

Preoții care au slujit la Biserica Greacă, în decursul vremii au fost următorii: „Preotul Pantelis și preotul Dimos” din Lipohovou Macedoniei, Arhimandritul Filippos Tzoulatis din Kefalonia menționat în Codicul Bisericii, Ioannis Vourlis din Vasilikou Trakis și Anthimos Alexiadis (1879), Athanasios Ghioc din Tinou (se menționează în 1879).

Arhimandritul Paisios Efstatios Georgiadis din Kalavriton, Kistikidis din Constantinopol si Arhimandritul Stavros Despotopoulos si Aggelos Aspridis din Constantinopol. Hristoforos Ktenas din Levkadia (1907-1913). Ioachim Anastasiadis (1882-1885) după ce slujește la biserica Comunității din Constanța timp de 3 ani, este numit la Constantinopol, fiind regretat de toți membrii Comunității. Foarte multi dintre preotii care au slujit la Biserica Greca din Constanta au urmat cursurile facultatilor de teologie, ca urmare a cerintelor Guvernului Romaniei. Astazi Biserica apartine Statului, in speta Bisericii Ortodoxe Romane.

Interior al Bisericii Elene "Metamorfosis" la 1900

Interior al Bisericii Elene "Metamorfosis" la 1900

Biserica Elena "Metamorfosis" -2011

Interior al Bisericii Elene "Metamorfosis" in 2011

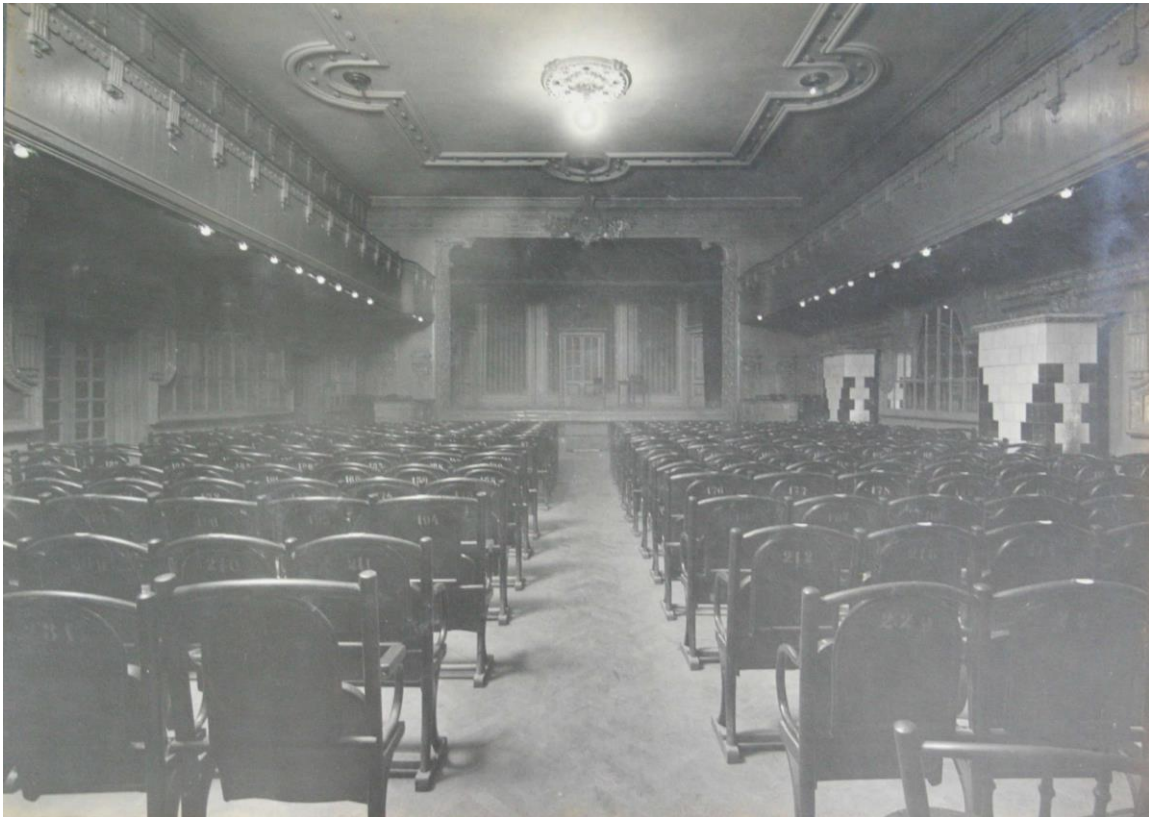

Interior al Bisericii Elene "Metamorfosis" in 2011

TEATRUL "ELPIS" AL COMUNITATII ELENE DIN CONSTANTA

Teatrul "Elpis" din Constanta- la 1900

Teatrul "ELPIS" –interior din anul 1900

Teatrul "ELPIS" –interior din anul 1900

Cladirea Teatrului "Elpis" a fost data in folosinta in data de 20 decembrie 1898. Cladirea a fost construita dupa proiectul arhitectului francez L. Piver . Antreprenorul a fost de origine greaca I. Vlahopoulos. Era singura sala de festivitati din Constanta, cea mai frumoasa, cu pardoseala din parchet, cu oglinzi mari, acoperind pereții laterali, cu balcoane in forma de П. La intrarea din fata, lateral exista camera pentru garderoba si bufetul, dintotdeauna lingă intrarea principala, se aflau splendide sali alungite pentru ședințe ale Comunitatii Elene, tot acolo se afla si biblioteca cu cărți grecești si străine.

In anul 1899 se construiește o anexa de lucru artistica, la clădirea Teatrului, „Compania Artiștilor Liricodramatici” sub presedentia lui Aristide Strati, care a ajutat foarte mult activitatea artistica a Comunitatii (opera, piese de teatru). In anul 1900 incasările in urma activității artistice au ajuns la 2. 000 de franci , in anul 1902 la 1.500 fr.; in anul 1904 la 1.000 fr.; in anul 1905 la 3.000 fr. ; in 1915 la 9-10. 000 fr. Pe scena acestei sali in Februarie 1902 a fost prezent marele autor de tragedii Evaghelia Paraskevopoulou, apoi Th. Pofantis, Ad. Taboularis, Aperrgis (Aprilie 1910), Marika Kotopouli (1912), Opereta Papaioannou (Februarie 1914) si cunoscutul Attic cu putini ani înainte. Deasemeni, pe aceasta scena s-au produs artiștii tuturor comunităților străine si multe, foarte bune, trupe românești. Artiști amatori greci au jucat cele mai bune piese ale repertoriului grecesc, de la "Golfo" si de la "Iubitul Păstoritei" pina la "Burini" a lui Bogri si "Tatăl educa" a lui Mela.

In 1905 se înființează si "Secția Muzicala" sub conducerea dlui. Zotou Konstantinidou, Hr. Gragopoulou si M. Karavasili. Cel mai mare succes al secției, afara de cor, a fost orchestra de mandoline, care a dat concerte in favoarea Comunității in anul 1916. Războiul a obligat la încetarea activității artistice a Asociației, care a fost reluata sub conducerea lui Z. Konstantinidi in 1921. Colaborează intens cu amatorii dand reprezentații muzico-teatrale la Teatrul Comunitatii. In anul 1922 Polidoros Sarafidis, avocat, fratele doctorului era la conducerea Teatrului si dupa aceea din nou Konstantinidis.

Comunitatea organiza serate dansante in sala teatrului Elpis, se făcea cheta s. a. m. d. ofereau ajutor lunar concetățenilor, de etnie greaca săraci, întrețineau pe perioada de iarna cantina, menționata mai inainte, pentru elevii săraci si acordau ajutoare familiilor nevoiașe cu ocazia sărbătorilor Crăciunului, se organiza serbarea pomului de Crăciun se imparteau obiecte de îmbrăcăminte, țesături (stofe) si încălțăminte elevilor lipsiți de posibilități materiale. Pentru înfrumusețarea clădirii s-a străduit si a oferit mult președintele de atunci Spiros Laskaridis.

In sala mare aveau loc, deasemeni, sărbătorirea aniversarilor naționale si serbărilor școlare, conferințe si spectacole școlare etc. Pe scena Teatrului „ELPIS" concerteaza in nenumarate randuri Marele nostru Compozitor George Enescu. Prima data la data de 8 februarie 1916. Concertul lui Enescu a fost un mare eveniment al orasului.

Oaspete al Teatrului, ca invitat al Comunitatii Elene a fost si marele istoric Nicoale Iorga. (el insusi grec dupa mama). De asemenea, in vizita sa oficiala in Romania in anul 1931, primul ministru al Greciei in acea epoca, Elefterios Venizelos, a fost oaspete al Teatrului „Elpis”. Astazi in incinta Teatrului isi desfasoara activitatea Teatrul pentru Copii si Tineret din Constanta, cit si Comunitatea Elena precum si Sectia de fotbal a Comunitatii Elene.

Teatrul "Elpis" din Constanta in 2011

Teatrul "ELPIS" –interior din anul 2011

Teatrul "ELPIS" –interior din anul 2011

TEATRUL "TRANULIS" DIN CONSTANTA-ASTAZI
TEATRUL "FANTASIO"

TEATRUL "TRANULIS" DIN CONSTANTA -1930

O alta cladire destinata teatrului, scena pe care s-au perindat mari actori ai Romaniei, teatru numit "Tranulis"

„Tranulis” ~ un nume pentru Constanța

Ideea creării unui teatru românesc la Constanța, ca instituție profesională de spectacol, aparține „ Ligii culturale „. Președintelui filialei constănțene, I.N. Roman dorind acest lucru încă din 1915. Primăria donase acestei asociații terenul viran de pe b-dul Ferdinand colț cu str. Mihai Viteazul, pentru construirea unui local propriu.

Dacă Primăria cedase terenul pentru sediul „ Ligii culturale „, apelurile repetate ale acesteia de a închiria sau a se da în antrepriză viitoarea clădire sau pentru colectarea prin subscripție publică a banilor necesari rămân fără finalitate.

În anul 1927, Demostene Tranulis "se oferă „ să facă o clădire în numai șase luni”. Acest personaj al Constanței era la a doua generație de greci trăitori pe aceste meleaguri. Familia Tranulis venise la 1837 în Constanța. Primul care a ajuns aici a fost Anastase Tranulis, căsătorit cu Elisabeta, cu care a avut 5 copii. Anastase fusese pescar. Copiii lor au avut destine diferite. Demostene este cel care a construit teatrul Tranulis, alt fiu este Constantin Tranulis, negustor care a controlat într-o vreme din punct de vedere economic toate piețele Bucureștilor. Era un tip de o inteligență scilicet, care făcea împărțiri și înmulțiri cu cifre de la 5 în sus, socotit un fenomen natural. Nici unul dintre frați nu a avut mai mult de patru clase primare, inclusiv Demostene, apreciat de mai toată lumea ca un mecena local. Alt frate este Anastase Tranulis, pictor, care a fost tot un promotor al culturii în Constanța, el fiind unul dintre oameni care a susținut cultural Teatrul „Elpis”, a pus în scenă și chiar a jucat într-o serie de operete, interpretate de el ca tenor. Cel mai mare frate a murit de tanar. Cel mai mic dintre frați a fost Andrei, comerciant și agent de vapoare.

„Lăcașul acesta să îndemne generațiile viitoare pe drumul senin”

În momentul luării angajamentului către „ Liga culturală „, Demostene Tranulis era director-proprietar al teatrului-cinema din parcul „Arena Grand”, dar și director-proprietar al Revistei teatrale și cinematografice „Constanța”. În septembrie 1927, este inaugurată clădirea Teatrului Ligii culturale, visul atâtor buni români. Participă Nicolae Iorga, în calitate de Președinte Național al Ligii, întreaga elită a intelectualității locale și un public foarte numeros. La conferința sa, cu tema „Pe malul drept al Dunării”, au asistat peste 2.000 de persoane „în unire cu masa publicului de afară au făcut în stradă o nemaipomenită manifestație pentru marele savant”. Cu acest prilej, Nicolae Iorga subliniază: „ Ceea ce au făcut aici Dimitrie Tranulis și Liga fac mai mult decât trei sferturi din discursurile rostite în anumite adunări de drept”. Și mai apoi: „Scăparea țării nu stă în guvernele ce ni le dăm sau ni se dau, ci în devotamentul societății românești”. Sau „Aici, în Dobrogea, n-am răsărit pe nepregătite într-un ceas de noroc războinic sau de chibzuială diplomatică, ci așezările noastre pe ambele maluri sunt din cele mai vechi și niciodată părăsite”.

Actul comemorativ, citit de Ion Borcea, secretarul Ligii culturale, cu prilejul punerii pietrei de temelie a primului Teatru Românesc din Constanța, este și astăzi de mare importanță istorică: „Sub domnia marelui și bunului Rege Ferdinand I al României Mari, astăzi, 27 martie, anul 1927 în prezența: P.S. S. Gherontie, episcop al Tomisului și Durostorului, și a d-lor Andrei Popovici, prefectul județului Constanța, Al. Atanasiu, președintele Curții de Ape! Constanța, generalul Vlaescu, comandantul Diviziei a IX-a din Dobrogea, amiralul Gavrilescu, comandatul Diviziei de mare, Inspectorul-sef Alexandrescu, C.N. Sarry, Președintele Camerei de comerț și industrie, Ion Bentolu, primarul municipiului Constanța, Iile Mecu, președintele Sfatului Negustoresc, profesor Coriolan, directorul Liceului «Mircea cel Bătrân», Bucur Constanținescu, președintele Academiei Populare, preot N. Paveliu, președintele Ateneului Popular, C. Dumitrescu-Codru, președintele Casei de citire «Ion Creangă», și atuturor personalităților de seamă ale metropolei dobrogene.

Urmând îndemnul și însuflețirea dată nouă de marele președinte a Ligei culturale și inimosul român și scriitor Nicolae Iorga profesor universitar din București. Noi, Comitetul de conducere a Ligii Culturale Sectia Constanta, Președintele D. Stoicescu judecător președinte, vicepreședintii, N.D. Chirescu avocat, I. Stoenescu-Dunare, inginer, casier Petre Postelnicu, comerciant și secretar I. Borcea:

„ Pus-am piatra fundamentală a primului Teatru Românesc în Dobrogea, închinat Ligii pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, în a cărei deplină proprietate și folosință va trece, ca un omagiu adus culturai romanesti la care luminatu-s-a tot dobrogeanu: Locașul ce se clădește și se ridică înzestrându-se cu cele de cuviința de către concetățeanul nostru și iubitorul de artă, fiu al Constanței, D-l Demostene Tranulis și facem din adincul inimii noastre urare ca, lacasul acesta să îndemne generațiile viitoare pe drumul senin, crescător și înfloritor de suflete al culturai romanestii Acest act comemorativ a fost semnat de către toți cei prezenți, urmând ca după terminarea acestui edificiu, să fie pus în zid într-una din salile teatrului.

Teatrul va purta numele „Tranulis” și va fi închiriat pentru spectacole, filme și întruniri publice.

Promisiuni uitate

Printre cei din urmă nepoți ai lui Demostene s-a numărat și doctorul Spiridon Tranulis. Printre altele, că i se promisese lui Demostene Tranulis cu ocazia inaugurării teatrului că i se va face un bust ce va fi așezat vis-a-vis de fosta Prefectură a Constanței.

Nu i-a făcut nimeni nimic. Mai era stipulat în acte ca familia Tranulis să folosească teatrul timp de 15 ani.

„Eu aș vrea ca să se redea denumirea teatrului «Tranulis», așa cum a fost la început, spunea doctorul. Este o cerere legitimă din partea familiei mele. Așa cum ar merita să aibă și o placă memorială pe zidul clădirii instituției ctitorite de el”. De fapt, nu a fost singur, toți frații Tranulis au contribuit la construirea teatrului. Există un angajament scris al acestora de a-l ajuta pe Demostene să construiască un teatru pentru românii din Constanța”.

Cele mai mari gesturi de filantropie nu le-au făcut cei mai bogați, ci cei care au iubit cu adevărat orașul. Demostene Tranulis a ajutat și la construirea bisericii „Capela Militară”, unde se află o documentație bogată în acest sens. Și pentru Liceul „Mircea cel Bătrân”, care s-a făcut prin sponsorizări, au donat sume de bani și Demostene și Andrei Tranulis. Ei au avut un sentiment de românism deosebit, pe care l-au lăsat și urmașilor lor.

TEATRUL "TRANULIS" DIN CONSTANTA -2011

TEATRUL "TRANULIS" DIN CONSTANTA -2011

SCOALA ELENA DIN CONSTANTA

Scoala Greca din Constanta la 1900

Inceputurile scoli elene, conform informatiilor furnizate de insemnarile domnului Serafidou , sunt in anul 1854 cind s-a construit o scoala de lemn , compusa din doua camere mari si o camera mai mica. Dintre acestea, o camera mare, din anul 1860, s-a folosit ca biserica, dar dupa transformarile efectuate cu ajutorul directorului Companiei Engleze a Cailor Ferate, Baker precum si cu ajutorul membrilor comunitatii elene si muncitorilor de la companie, s-a folosit in continuare, in exclusivitate, pentru desfasurarea procesului de invatamant.

In anul 1862 terenul a fost concesionat (cedat) lui Ekonomou. Se mentioneaza de asemenea despre "Bucataria Scolii", ceea ce dovedeste ca functiona cantina scolii. In paralel functionau si scoli particulare : o scoala se afla la intersectia (in anul 1940) a strazilor . Cantacuzino cu Lascar Catargiu, in localul respectiv, intr-o camera se preda limba greca, numai baietilor, si apartinea lui "Vulgaridos" , avand invatator pe Kalipsus, din Tulcea.

In jurul anului 1867, ne spune Serafidou , se gasesc menționate cheltuielile Comunitatii facute pentru procurarea materialului școlar și pentru plata profesorului, Arhimandritul Tsulatis . In registrul bisericii, se vorbeste referitor la acestea, deja din

1862: "Ridicarea Bisericii Elene, a scolii si spitalului si a se vedea necesarul de bani". In anul 1866 se publica suma necesara de 4,7 lire, pentru "carti pentru copii". dovada, ca deja scoala functiona si mai ales cu destui elevi-in afara ipotezei, ca, acestea erau primele carti cumparate pentru viitorul an scolar de functionare. In aprilie 1868, registrul exprima grija Comunității pentru mărirea școlii și stabilirea unei epitropii speciale, școlare, formată din Konstantinos Papasaul, medicul carantinei., M. Iliadis și N. Tsukatos.

Paralel cu această activitate existau la Constanța si mici școli neautorizate ca. de exemplu, școala învățătoarei Kalipsos, originara din Tulcea, în care învățau copii greci. De asemenea, către 1868 functiona o școală în care preda noțiuni elementare soția consulului de atunci, Stekulis. Cea dintâi era o școală de băieți, în timp ce aceasta era mixta. O altă școală, a societății engleze Baker, a fost infiintata pentru folosul copiilor salariaților, în majoritate greci. Școala a fost condusă între anii 1871-1877 de Dionisios Kontogeorgis.

Deoarece Dionisios Kondogheorghis, ca salariat al societății engleze, nu avea dreptul să predea și altă limbă în afară de cele din program, el a organizat și o școală proprie, vizavi de cea dintâi in care preda și tatăl său, Panos Kondogheorghis, fost profesor la Academia Ioniană. In această școală se învăța engleza, franceza și greaca.

In 1869, se procedează la găsirea de noi fonduri, între altele pentru promovarea și susținerea școlii. In 1875, sub președinția lui Gheorghios Karidis, se ridică prima clădire de piatră, în care funcționează numai școala publică de fete și de băieți. Cursurile erau predate de dascălii: Aristidis, Nicolaidis, Ghianulatos și Psihulis. Cel din urma avea și o școală proprie, pe care a păstrat-o în continuare până la o data când Comunitatea, cerând să existe o singură școală, a închis-o. Psihulis a rămas doar dascăl la școala publică. Sarafidis subliniază marile progrese realizate la Constanța, în privința școlii, în numai opt ani. De la cămăruțele mizere, în care preda arhimandritul Tzulatis, se ajunge în câțiva ani la o școală încăpătoare și sănătoasă, cu un corp didactic constituit.

In timpul războiului din 1877-78, școala a fost închisă In 1879, s-a redeschis cu profesorii: Ioanis Vurlis și Anthimos Alexiadis. Acel care a organizat școala și a ridicat-o ca nivel didactic, este Antonios Economos, doctor în filologie. Profesorii școlii erau: Litsutsis și Dimakopoulos; numărul elevilor, 100. Mulți dintre acești elevi învățau apoi la gimnaziu și la Universitate. Economos a condus școala din 1881 până în 1885, când a fost numit profesor la Salonic, unde a făcut o carieră strălucită. în 1887, crescând numărul elevilor, prin mărirea Comunității grecești, clădirii i s-a adăugat încă o aripă în partea de sud. După plecarea lui Economos, director a fost Kiliopoulos. Școala avea trei profesori și 120 elevi. Se învăța și limba română. în 1889-1890, a fost condusă de Plithinidis, în 1891-1896, de G. Kuzos, în 1897-1900 de Diogenis Hariton. La această dată, sunt 300 elevi. Școala s-a închis în 1905-1906. In anii 1908-1912 se redeschide si invatatori erau dl Vutsas si dl Gheorghios Filanthidis . IN 1913-1916 dl G. Hatzigheorghiu.

In 1916-1918 școală se inchide a treia oara datorita Primului Razboi Mondial.

In 1918-1921 conduce dl. Giannakakis, 1921-1926 dl. Em. K. Dimitriadhs. In 1924-26 funcționează si doua clase comerciale care se desființează mai tirziu.

În anul 1923 sub președinția lui G. Papazoglou se reînființează comitetul, cu cheta, din anul 1915 se adaugă etajul doi a secției de Instruire a băieților. În cursul anilor 1926-7 conduce dl. Th. Kefalianos, în 1927-30 dl Haral. Mesaris. Pe o perioadă de treizeci de ani conduce Pensionul de Fete dna Eufrosini Iordanou, mama subsecretarului de Stat a Ministerului de Finanțe a României. După retragerea acesteia de la conducerea școlii, școală devine mixtă cu director dl. D. Floran din anul 1930-32.

În anii 1932 -1934 conduce Evaghelos Koutsimanis din Kozani. În anii 1934-35 se înființează prima clasă de gimnaziu, director dl. Dimitrios Koliantris profesor de filologie. În anii 1935-37 din Kalymnou, vine profesorul de filologie Ioannis Risis. Din 1937-40 din Constantinopol, vine dl. Nikolaos Papadopoulos, absolvent al Facultății de Teologie Halkis.

Arhiva școlii, dinaintea de 1920, s-a distrus în timpul primului război mondial. Conform Anuarelor Școlare, a noilor generații, din 1921-1939 au absolvit următorii elevi, după numărul lor: 1921-1922: 234; 1922-1923: 246; 1923-1924:253; 1924-1925:140. Scăderea numărului de elevi, în anii următori, s-a datorat faptului că Directorul de atunci, nu înscria pentru a urma cursurile școlii grecești, numai pe grecii etnici cu cetățenie greacă, nu și pe cei cu cetățenie română. În 1925-1926:140, pentru același motiv. În 1926-1927: 117;1927-1928: 126;1928-29: 101; 1929-1930: 200; 1930-1931: 205; 1931-32: 202; 1932-1933: 210; 1933-1934: 217; 1934-1935: 208; din care 199 erau la Cursul Primar și 9 la Gimnaziu, 1935-1936: 218 (200 cursul primar, 18 Gimnaziu);1936-1937: 232 (205 Primar, 27 Gimnaziu); 1937-1938: 213 (180Primar . 33 Gimnaziu); 1938-39:210 (120 Primar 90 Gimnaziu) pentru că s-a creat gimnaziul de opt clase. Este de notat că numărul acesta este posibil să fi fost dublu, dacă ținem seama că cei mai mulți dintre conașionarii noștri nu și-ar fi trimis copii la școli românești, sau pentru că s-au făcut deja cetățeni români sau având ca obiectiv să le ușureze viața copiilor lor și să le dea posibilitatea să învețe o meserie sau să studieze mai departe în România.

În cursul anului școlar 1940 Școală cuprindea:Grădinița, Cursuri primare de 4 ani, cu examene complete, după sistemul vechi, clase gimnaziale și primele două clase de liceu, liceu de opt clase, incluzând treptat și gimnazialele. (deci trecerea de la cursul primar la liceu se făcea prin susținerea de examene complete). Întotdeauna Școala a fost recunoscută de Guvernul Grec și Școala era egală în drepturi cu școlile principale de pe teritoriul Greciei. Iar elevii aveau aceleași drepturi cu elevii absolvenți de pe teritoriul Greciei. Frecventau Școala în jur de 200 de elevi și Școala funcționa după Programă analitică și regulamentul școlilor din Grecia cu adăugarea Limbii Române, limba în care se predau obligatoriu toate materiile. La etajul inferior al școlii erau găzduite Biroul Comunității și două clase de curs primar. Existau de asemenea bucătăria cantinei, unde se pregătea masa pentru elevii săraci (lipsiți de mijloace materiale), care serveau masa, într-una din săli, odată pe zi, la prânz. Toată grija și sprijinul se realiza prin intermediul Uniunii -Societatea de Binefacere a Femeilor sub președinția Doamnei Papazoglou, soția fostului președinte al Comunității. La etajul superior existau cinci (5) săli mici și același număr de cinci (5) săli mari. Una din sălile mici, se folosea drept Birou al Direcției în interiorul căruia exista și biblioteca, care cuprindea în jur de 300 de cărți în limba greacă. Școala deținea suficiente materiale didactice de predare. Toate acestea proveneau de

la trezoreria școlară (din depunerile elevilor, în principal, din banii adunați cu prilejul diferitelor evenimente, banii strânși în ajun de Crăciun, din colindatul la casele etnicilor greci de către elevii școlii sub supravegherea profesorilor). Elevii plăteau la înscrierea la școală o taxă, în funcție de starea materială a fiecărui elev, elevii săraci învățau, cu desăvârșire, gratuit. Personalul școlii în cursul anului școlar 1940 se compunea din: Epaminondas

Papahristou, filolog de gradul I din Marmara, Ftiotidos ca director și profesorii: Leonidas Papasiopin, filolog, din Kozani, Stavros Manesis, filolog, din Mikonos, Fotion Varelin, filolog, din Rodos, Anastasios Papamihail, profesor de matematică din Kalimnos, Nikolaos Draghiotin, profesor de fizică, din Kalamon, Andreas Siderin, profesor de educație fizică, din Fourkas Ipiros, domnișoara Kaliopi Poghi, profesoara de franceză din Constanta, Maria Panaitescu și Atena Dumitrescu profesoare de lb. Română. La școală primară predau dna. Angheliki Zahariadou din Aghialu "Sufletul școlii pentru o perioadă lungă de treizeci de ani".

Părinții elevilor care frecventau școala, proveneau în marea lor majoritate din Constantinopol și Tracia (Saranta Ekklesion, Peristaseos, Vaslikou, Ganohoron, Kallipoleos), din Bulgaria (Aghialu, Mesimvrias, Pargou, Varna), Asia Mică. Deasemeni din Insulele Arhipelagului Ionic (Kefalonia în principal) precum și din Ipiros, Peloponez ș. a. m. d. Din datele pe care le deține școala, și s-au publicat, 40% din părinți sunt negustori, cam aceeași proporție muncitori-tehnicieni și o mică parte funcționari la întreprinderi private sau funcționari publici. Din cei aproximativ 645 elevi înscriși în anii școlari 1922-1937, părinții a 220 erau negustori, a 240 muncitori tehnicieni, a 50 erau "carciunari", a 35 funcționari și 100 orfani. Marea majoritate a orfanilor beneficiază de o masă la cantina școlii, gratuită, și o supraveghere din partea școlii și a bisericii.

Școala este naționalizată de regimul comunist în anul 1948 și de atunci este în proprietatea Statului Român. Astăzi funcționează Școala nr 2 din Constanta.

Scoala Greaca din Constanta in 2011

PALATUL SUTU

Palatul Sutu este construit la sfarsitul secolului al XIX-lea de catre arhitectul Grigore Cerchez in jurul anului 1898. Constuit pe o stanca, in stil maur, recuzita orientala reprezentata de curbe si contracurbe cu trasee savante, cupola, turnul crenelat, coloanele cu arcade gratioase, pictura policroma, l-au determinat pe celebrul numismat Mihail Sutu (Sutzu) s-a se lege de Constanta.

Mihai Sutu a construit casa in locul casei construite de tatal sau Mihail C. Sutu (1841-1933) considerat, in sedinta Academiei Romane dedicata aniversarii sale, unul dintre cei mai mari numismati si metrologi ai epocii, s-a legat de Constanta prin proprietati, investigatie arheologica, scrupul stiintific si pasiunea de a colectiona.

Istoria acestei celebre familii incepe in Epir, in secolul al XVI-lea, spre a se continua la Constantinopole si apoi in Principatele Romane in veacul urmator. Domn al Tarii Romanesti in trei randuri si al Moldovei doar odata, Mihail Sutu a fost strabunicul distinsului numismat.

Mihai Sutu a studiat toata viata monedele si metrologia antica. Eruditia sa a fost etalata in 40 de volume, unanim apreciate, fiind ales membru al Academiei Romane dar si de alte Societati Numismatice prestigioase din intreaga lume. A fost primul Guvernator al Bancii Nationale din Romania

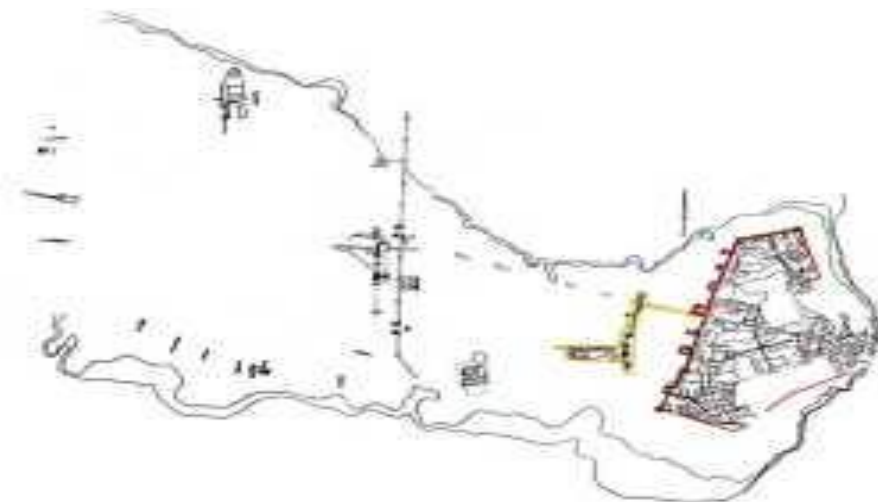

PALATUL SUTU – CONSTANTA 2011

CETATEA ELENA “ISTROS”-“HISTRIA”

Pe malul lacului Sinoe, “la o departare de 500 de stadii de gura sacra a Istrului” (dupa cum precizeaza Strabon), se afla Cetatea Histria – prima colonie greaca de pe tarmul de vest al Marii Negre si cel mai vechi oras de pe teritoriul Romaniei. .

Planul Cetatii Histria in perioada elena

Intemeiata pe la mijlocul secolului al VII-lea i. Hr. (anul 657 i. Hr. dupa istoricul Eusebius) de colonisti veniti din Milet. Orasul a avut o dezvoltare neintrerupta timp de 1300 de ani, incepand din perioada greaca si pana in epoca romano-bizantina. In cursul secolului al VII-lea d. Hr., cetatea a fost distrusa de atacurile avaro-slave si parasita treptat de locuitorii sai. .

Zidul de incinta al Cetatii Histria

In perioada greca (sec. VII – I i.Hr.), orasul era format din doua parti distincte (dupa un model urban cunoscut in lumea antica) – acropola si asezarea civila, fiecare inconjurata de cate un zid de incinta propriu, ce insumau o suprafata de aproape 35 ha. Dupa o distrugere violenta, catre sfarsitul sec. VI i.Hr., in plina perioada clasica, un nou zid de incinta reduce la jumatate suprafata orasului. In aceasta perioada Histria cunoaste un regim democratic, aderarea la Liga Maritima Ateniana, comert intens si chiar moneda proprie. Incercarea primului val de sciti de a se stabili in sudul Dunarii, precum si razvratirile cetatilor pontice impotriva lui Lysimach aduc cetatii o noua distrugere, catre sfarsitul sec. IV i.Hr. Secolele urmatoare aduc atat refacerea orasului cat si o noua inflorire, dar mai ales primele aliante cu unele capetenii ale getilor (Zalmodegikos, Rhemaxos). Secolul I i.Hr. aduce noi framantari si pericole externe: regele Pontului, Mithridates VI Eupator, trimite la Histria unul din strategi sai, in anul 72 i.Hr. Aduce primele armate romane care, sub comanda lui M. Terentius Varro Lucullus, scot coloniile vest-pontice de sub influenta lui Mithridate, iar cativa ani mai tarziu, regele geto-dac Burebista cuprinde cetatea sub stapanirea sa.

Poarta de intrare a Cetatii Histria

Odata cu moartea lui Burebista cetatea trece sub stapanire romana, incheindu-se astfel perioada de autonomie. Sub stapanirea romana cetatea cunoaste o noua inflorire. Daca in perioada romana timpurie (sec. II – III d.Hr.) incinta incheia o suprafata destul de mare, in urma violentelor atacuri carpo-gotice ce au dus la distrugerea totala a orasului, obliga locuitorii sai din epoca romana tarzie (sec. IV – VII d.Hr.) la restrangerea zonei urbane la doar 7 ha, la adapostul incintei vizibile astazi.

Ruinele unor locuinte din Cetatea Histria

Sapaturile arheologice, incepute inca din 1914, au scos la iveala, pe langa resturile incintelor mai sus amintite, o serie de monumente remarcabile, datand din diferite perioade din existenta cetatii. Pentru epoca greaca se remarca "zona sacra", cu templul lui Zeus si templul Afroditei, precum si resturile de locuire de pe platoul pe care se afla asezarea civila. Din perioada romana imperiala (sec. II – III d.Hr.) dateaza edificiile termale ale orasului si reseaua stradala. Cele mai multe monumente apartin epocii romano-bizantine (sec. IV – VII d.Hr.) si ele se afla in interiorul cetatii tarzii: basilici civile sau paleocrestine, pietre publice, magazine, cartiere de locuinte cu caracter rezidential (domus) sau economic. De asemenea, sapaturile au oferit un bogat material arheologic, cea mai mare parte, fragmente arheologice remarcabile, fiind expusa in muzeul cetatii: sculpturi, reliefuri, materiale de constructie, inscriptii, ceramica (greceasca si romana), sticlurie, obiecte din metal.

CETATEA ELENA "CALLATIS"-MANGALIA DE ASTAZI

Marturiile literare antice despre Callatis si teritoriul sau, si mai ales la data fondarii sunt relatate in Pseudo-Skymnos « Cetatea Callatis a aparut ca o colonie a heracleotilor la porunca unui oracol ;acestia au intemeiat-o cind Amyntas se instapineaza peste Macedonia ». Daca este vorba de Amyntas I (540-498 i. d. Hr), data intemeierii ar fi sfirsitul secolului VI i. d. Hr.

Muzeul de Arheologie Callatis

Colonia a fost fondata pe locul unei asezari getice cunoscuta sub numele de Acervetis sau Cerbatis, pe un teren fertil aflat in vecinatatea marii si a unui lac cu apa dulce, actualul Lac Mangalia

In secolul IV i. d. Hr. cetatea inregistreaza o mare dezvoltare economica, socialpolitica, relevata atat de izvoarele scrise cit si de descoperirile arheologice. Orasul dispune de un teritoriu rural pe care-l exploateaza, atelierile sale produc din plin si se bucura de un regim democratic dupa modelul cetatilor-state din sudul egeean, in special al Megarei. Ridica acum puternicele ziduri care o apara dinspre uscat, se amenajeaza instalatii portuare, se construiesc temple, edificii publice si civile, se ridica monumente.

Ruinele zidurilor de incinta

Dupa o perioada de dezvoltare independenta, Callatis impreuna cu celelalte cetati pontice va trebui sa accepte autoritatea statului macedonean care se intinsese in intreaga Peninsula Balcanica pina la gurile Dunarii. Situatia de dependenta se inrautatesc in timpul domniei lui Lysimach, regele macedonean al Traciei, astfel ca in anul 313 i.d.Hr. are loc o rascoala a coloniilor de pe coasta Traciei si a celor din Dobrogea, in fruntea lor situindu-se Callatis.

Cetatea si aliatale sale pontice se vor afla sub dominatie macedoneana pina in anul 281 i.d.Hr. la moartea lui Lysimach.

Callatisul se va alia cu Histria in jurul anului 260 i.d.Hr., pentru a smulge orasului Byzantion controlul asupra portului Tomis.

Interior Muzeul Cetatii Callatis

Cucerind rind pe rind regiuni intinse din Peninsula balcanica si Orient,Imperiul Roman ajunsese in apropierea Dunarii.Pentru a se opune,lumea pontica sub conducerea lui Mithridates al VI-lea Eupator a organizat o vasta uniune la care a aderat si Callatis.

In anii 71-72 i.d.Hr. in cursul celui de-al doilea razboi dintre romani si aliatii pontici,orasele grecesti au fost cucerite de catre romani.O inscriptie descoperita la Mangalia cuprinde textul tratatului (foedus) incheiat cu acesta ocazie intre Roma si Callatis.

Fara a fi fortata,cetatea Callatis a acceptat protectia romana si impreuna cu celelalte colonii grecesti va face parte din imperiu.

Abandonarea orasului in primele decenii ale secolului VII d.Hr. s-a datorat in mare masura atacurilor avaro-slave din acesta perioada si caderii frontierei de la Dunare in urma rascoalei centurionului Phocas in anul 602 d.Hr.

Vestigii arheologice

Descoperirile arheologice, au scos la iveala zidul construit in vremea romana tirzie. Historia Augusta, cronica oficiala a Imperiului Roman, aminteste ca imparatul Gallienus (253-268) a trimis doi arhitecti din Bizant, pe Cleodamos si Athenaios, sa refaca fortificatiile oraselor de pe coasta dobrogeana a Marii Negre.

In coltul de nord-est al cetatii se afla basilica. Ansamblul acesteia se compune din trei parti : basilica propriu-zisa, atrium-ul si palatul. Acesta dateaza din secolul al V-lea d.Hr..

Basilica propriu-zisa, servind ca lacas de cult crestin, orientata neobisnuit nord-sud, prezinta importante asemanari atat ca plan cit si ca tehnica constructiva cu edificii de acelasi tip din Siria, deosebindu-se in schimb de celelalte basilici din Dobrogea. Este se pare opera unui arhitect sirian si servea, probabil, drept sediu al episcopiei orasului.

In anii 1993-1994, Muzeul de Arheologie Callatis Mangalia a initia in zona fostului Hotel Scala-acum President ample cercetari arheologice cu caracter de salvare ocazionate de lucrarile de reparatie ale hotelului. Pe o suprafata de 1000 mp au fost descoperite aspecte de urbanism de epoca romano-bizantina, ale unui cartier sudic al Callatisului

Muzeul "President"

Sapatura arheologica efectuata in 1993 intr-unul din cei mai importanti tumuli cunoscut sub denumirea « movila Documaci »,a descoperit un complex funerar de mari dimensiuni.Complexul funerar este format dintr-un mormint de mari dimensiuni orientat est-vest si o constructie de forma rectangulara a carei functionalitate nu a putut fi stabilita inca.

Cu exceptia unui zgrafitto pastrat incomplet si care poate fi considerat o chrisma,in rest nu exista alte semne crestine intr-o perioada cind in necropola romano-bizantina intilnim nu numai semnul crucii dar si invocatii cu caracter crestin.

CETATEA ELENA “TOMIS” –CONSTANTA DE ASTAZI

Aparitia si stabilirea grecilor in zona peninsulara a orasului de astazi Constanta, in sec.VI a.Chr. constituie un fenomen ce trebuie integrat procesului urias de emigrare, cunoscut sub numele de colonizarea greaca, in care o parte a lumii grecesti porneste catre alte lumi, in secolele VIII-VI a.Chr..

Parcul arheologic din zona de nord a cetatii

Initial Tomisul trebuie sa fi fost un EMPORION ionian (factorie comerciala ce precede constituirea coloniei propriu-zise), dupa cum demonstreaza sapaturile arheologice efectuate in Parcul Catedralei. Abia in epoca elenistica (secolele IV-I a.Chr.), cetatea va capata atributtele unui polis. In acest interval de timp importanta orasului creste, fiind acumulate bogatii, care permit locuitorilor sa ridice edificii publice sau private elegante, din piatra sau marmura, apeducte s.a., din care ne-au mai ramas putine, dar elocvente marturii: coloane, ancadramente, firize, fragmente de capiteluri s.a.m.d. Tot acum se ridica un zid de aparare dupa modelul celor vest-pontice-Histria si Callatis – iar locuitorii isi organizeaza viata sociala si politica dupa modelul ionian - autoritatea suprema o are ADUNAREA POPORULUI, SFATUL acestuia constituind puterea executiva.

Parcul arheologic din zona de sud a cetatii

Incepand cu secolul I a.Chr. situatia geopolitica a intregului tarm vest-pontic sufera transformari, prin aparitia romanilor in anii 72/71 a.Chr., moment in care orasele trec

sub autoritatea romana, pentru ca in jurul anului 55 a.Chr. sa treaca sub autoritatea regelui geto-dac Burebista (pana la moartea acestuia, in anul 44 a.Chr.). Pentru scurta vreme orasul Tomis isi va recapata independenta, in anii 29/28 a.Chr. romanii revenind pe tarmul vest-pontic.

Muzeul de Istorie Nationala si Arheologie

Inca din primii ani ai prezentei romane, orasele grecesti se vor constitui intr-o Uniune, mai intai formata din cinci cetati – Histria, Tomis, Callatis, Dionysopolis (Balcic) si Odessos(Varna) – apoi din sase cetati – se va adauga Mesembria (Nesebar), resedinta Uniunii aflandu-se pentru scurta vreme la Odessos, pentru ca mai apoi sa o preia Tomisul. Tot in Tomis isi avea sediul comandantul militar roman al coastei de vest a Pontului Euxin, marturie a importantei orasului in ochii romanilor.

Referiri la viata tomitana de la inceputul secolului I d.Chr. desprindem chiar din opera lui Ovidiu, exilat la Tomis (9-17 p.Chr.) din ordinul imparatului Octavian Augustus.

Tomisul devine o a doua patrie a nefericitului sulmonez, care moare aici in anul 17 p.Chr., fiind inmormantat, dupa cum sustin stiri literare tarzii, la poarta cetatii – ante oppidi portam.

Urmeaza un sir de masuri administrative ce culmineaza cu infiintarea provinciei Moesia Inferior (care coincide, in linii mari, cu actuala Dobroge), in anul 86 a.Chr., in timpul imparatului Domitian.

Tomisul devine in secolul II p.Chr. resedinta provincie si va cunoaste o maxima dezvoltare urbanistica, asa cum nu a cunoscut in vremea romana, nici o alta cetate din Pontul Stang.

Incepand cu veacul al III-lea p.Chr., Pax Romana este tot mai des tulburata de invaziile carpo-getilor, de natura sa prejudicieze considerabil viata Tomisului, oras pe care documentele epocii il supranumesc “Prea stralucita necropola si capitala a Pontului Stang”.

Catre sfarsitul secolului al III –lea d.Hr. si in veacurile urmatoare, pana la imparatul Iustinian (527-565 d.Hr.) se vor face mari eforturi pentru refacerea zidului de incinta (vizibil si astazi in Parcul Arheologic).

Reformele lui Diocletian dau o noua structura administrativ-militara si financiara imperiului, actuala Dobroge numindu-se de acum Scythia Minor, cu resedinta la Tomis.

In acest context istoric Tomisul capata noi impulsuri. Orasul se infrumusetea cu noi edificii publice si private, activitatea portuara creste, tinand cont ca din sec.IV-lea p.Chr. Tomisul se invecina cu noua capitala Constantinopol.

Cat de insemnata trebuie sa fi fost „prea stralucita metropola a Pontului”, intre secolele IV-VII p.Chr., ne lasa sa intelegem Edificiul roman cu mozaic, termele, precum si alte numeroase descoperiri – monede, ceramica, inscriptii, fragmente arhitectonice si sculpturale s.a. .

Ruinele termelor romane

Importanta spirituala a Tomisului creste la data cand religia crestina devine oficiala in imperiu, in timpul imparatului Constantin cel Mare (306-337 d..Hr.), fiind amintiti in izvoare numerosi episcopi ai orasului – Gerontios, Theotimos, Timotei, Ivan s.a.,iar in plan arheologic sunt atestate numeroase basilici somptuos ornamentate cu placi de cancelii, ferestre traforate, pilastri, si capiteluri cu cruci, rozete s.a. .

Pe plan politico-militar, secolele V-VII au adanci implicatii in viata Tomisului (ca a intregii provincii, de altfel); se deruleaza acum cavalcada greu de stavilit a popoarelor migratoare: hunii, ,slavii, protobulgarii, care vor determina retragerea administratiei bizantine din provincie pentru o buna perioada de timp.

Tomisul va fi in aceasta situatie distrus, viata ruralizandu-se pe locul fostului oras.Stapanirea bizantina in Dobrogea se reinstaureaza abia in 971 cand energicul imparat Ivan Tzimiskes (969-976) desfiinteaza taratul bulgar, iar tinutul dintre Dunare si Marea Neagra este organizat intr-o thema (unitate politico administrativa bizantina) numita PARISTRION, cu capitala la DOROSTOROM (Silistra). In perioada bizantina, in secolele VIII-XII, orasul nostru va fi cunoscut si sub numele de CONSTANTIANA sau CONSTANTIA, nume ce este luat, se pare, dupa denumirea unui cartier al Tomisului, sec.IV p.Chr. Denumirea acestui cartier s-a facut dupa numele unor dinasti din familia imperiala din sec. al IV-lea I i.Hr.

Deci numele actual, CONSTANTA, derivat din CONSTANTIANA sau CONSTANTIA cum ni-l transmit izvoarele bizantine sau italienești din evul mediu și folosirea sa neîntreruptă atâtea veacuri, dovedește o existență continuă a populației autohtone, romanizate pe teritoriul vechiului oraș și în împrejurimi.